

Spelemannsbladet inviterer folkemusikkarkiva til å fortelje frå gløymde og ukjende folkemusikk-soger. Denne artikkelen er skriven av Mary Barthelemy, leiar for Folkemusikkarkivet for Røros-området.

Labblagets publikum på lokalet i Viken.

MIKROFONENS SUS

Det var 2. juledag 1956 og stor stemning i lokalet i Viken ved Aursundsjøen. Underholdning skulle det bli, med dans etterpå. Folk småsnakket forventningsfulle i en fullsatt sal.

PLUTSELIG BEGYNTE en kar fra idrettslaget å skru på en radio som sto på scenen. Ut kom en velkomstsang som avsluttet slik:

*Vi ber dokk sitte stille, ja, stille som en mus,
så alle kan få høre fra mikrofonens sus.*

*Et lydband som er satt i sving,
det byr på ro omkring.*

*Et lydband som er satt i sving,
det byr på ro omkring.*

Den neste timen bød på kos, skjemt og magekrampel! Forsamlingen fikk høre om seg og sine gjennom programpostene til «Labblagets radio»: «Ord for dagen», «Landbruksnytt», «Morgengymnastikk», «Nyheter» og «Aktuelt» – akkurat som i NRK. Med andre ord: Godbiter fra godt voksne bygdefolk som hadde vært med på å synge, spille og fortelle inn på band.

Folkemusikkarkivet for Røros-området fikk i 2004 tips om at Øivind Sandnes (født 1936) hadde noen gamle spoleband. Da vi seinere fulgte opp dette, nesten 50 år etter den berømte bygdekvalden i lokalet ved Aursundsjøen, fikk også vi oppleve «Labblagets radio»,

et hjemmelaga radioprogram der Lars Viken (født 1885) og Olav Haugsbak (født 1907) tralla gamle polser. Vi fikk også høre Anders Klemmetvoll (født 1901) tralle og spille gamle polser og reinlendere på torader, og flere andre som sang viser – til og med noen «styggviser» som nok var sjelden å høre over radiobølgene i 1956.

«Opptak ble det, etter mye nøding og oppmuntring.»

GRENDENE VIKEN OG SANDNES i Glåmos kommune fikk elektrisk strøm i 1953. Tre år senere, inspirert av Oskar Vikli, en utsvevende lokal «gründer», investerte Øivind Sandnes i en bandopptaker. Folkemusikken i bygda var i rampelyset på denne tida. Glåmos spellmannslag, der Oddvar Sandnes sjøl, morbroren Peder Nyhus og søskenbarnet Sven Nyhus, var medlemmer, hadde vært i full sving i seks år. De hadde til nylig vært til Oslo og spilt inn i NRK. I september 1956 var

det en kappleik på Glåmos, med stor deltagelse og dugnadsinnsats – og storfint NRK-besøk.

DET VAR TROLIG I kjølvannet av dette at Øivind Sandnes og naboen Oddvar Sandnes satte i gang med å samle lokale innslag til en «radiosending» i jula. De gikk fra gård til gård med Øivinds nye Tandberg og fikk slektninger og naboer til å berette, synge og spille. Øivind forteller i dag at mange var svært beskjedne. Mange av informantene fortalte at de ikke kunne synge, men opptak ble det, etter mye nøding og oppmuntring. Folk sang spontant og med varierende hell. Alt er gjort med godt humør, uhøytidelig, ekte og uten miner. Dette, sammen med alderen til utøverne, gjør opptakene til vakre perler for dagens interesserte.

Tradisjonsmusikk fra Røros-traktene fins innsamlet i store mengder i sentrale norske folkemusikkarkiv. Dokumentasjon og innsamling fra forskjellige synsvinkler blir det aldri nok av. «Labblagets Radio» er et godt eksempel på det.